

ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ИЗВЪРШЕНА
ПРОВЕРКА В АРЕСТИТЕ НА ОБЛАСТНА СЛУЖБА „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
НАКАЗАНИЯТА“ – СОФИЯ

В изпълнение на Заповед № 80-12/15.01.2024 г. на омбудсмана на Република България екипи на омбудсмана извършиха внезапна проверка на 1.07.2024 г. и планови проверки на 18.07. и 23.07.2024 г. в следните обекти:

1. Арест на ОСИН-София, находящ се на адрес: гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42;

2. Арест на ОСИН-София, находящ се на адрес: гр. София, ул. „М-р Г. Векилски“ № 2.

Внезапната проверка е извършена по повод на постъпила жалба в институцията на омбудсмана относно настанено в ареста на бул. „Д-р Г. М. Димитров“ лице във връзка с лоши материално-битови условия в обекта.

Плановите проверки са извършени в изпълнение на Заповед № 80-12/15.01.2024 г., с която е определен график на планирани проверки през 2024 г. на Националния превантивен механизъм в местата, където се намират лица, лишени от свобода, или където са задържани или настанени лица вследствие на акт или със съгласието на държавен орган, които места те не могат да напуснат по собствена воля, с цел защитата на такива лица от изтезание и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

Ръководството и служителите на ОСИН-София оказаха пълно съдействие на проверяващите екипи от институцията на омбудсмана чрез осигуряване на достъп до всички помещения, предоставяне на поискани документи и ненамеса в комуникацията с настанените лица.

I. Арест в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42

1. Капацитет и материално-битови условия

Арестът на бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42 се помещава в част от сградата на Националната следствена служба, която не е собственост на Министерството на правосъдието.

Обектът е разположен на четири етажа, съответно на трети, четвърти, пети и шести етаж от сградата. Всеки етаж на ареста разполага с по 21 килии с изключение на шести етаж, който разполага с 20 килии, като една от килиите е оборудвана в кабинет за психологическо изследване и в него е обособена библиотека.

Над шестия етаж е обособено част от покривното пространство на сградата, което се ползва за карета, на които се извеждат настанените в ареста лица.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ₂ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

В хода на извършвани проверки в местата за задържане към структурите на Министерството на правосъдието екипите на омбудсмана констатираха, че повечето от тези обекти се помещават в части от сгради, които са собственост на други държавни органи като прокуратурата на Република България, Министерството на вътрешните работи и др. Много от арестите за задържане по ЗИНЗС в страната не отговарят на съвременните международни стандарти за настаняване на задържани лица. Същите нямат достъп до естествена светлина, нямат условия за проветряване и охлаждане през топлите месеци в годината и имат голяма популация от вредители като хлебарки и дървеници.

Предвид горното, институцията на омбудсмана отправя препоръка до министъра на правосъдието да бъдат предприети действия всички арести по ЗИНЗС в Република България, които се помещават в части от сгради, собственост на други национални органи и не отговарят на съвременните международни стандарти, да бъдат преместени в нови обекти, които да бъдат собственост на Министерството на правосъдието и да спазват съответните изисквания, какъвто е случаят с новия арест на ОСИН-Благоевград.

Известно е, че подобни действия изискват голям финансов ресурс, полагането на много усилия и изключително много време, но е необходимо да се работи за защита на правата на гражданите съобразно действащото законодателство.

Според представена писмена справка от ОСИН-София арестът на бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42 е с **капацитет 249 места** за задържани лица, разпределени в 83 килии, съобразно разпоредбите на чл. 43, ал. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС). Жилищната площ на ареста е общо 1209 кв. м, а общата площ е 3331 кв. м.

Стаята за психологично изследване с обособена библиотека в нея

През 2023 г. в ареста са били настанени общо 1953 задържани лица, а от началото на 2024 г. до момента на извършване на проверката общият брой на задържаните е 947.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ₃
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

В деня на извършваната проверка (18.07.2024 г.) в ареста бяха настанени **208 задържани лица**, от които **едно непълнолетно лице** и **37 чужди граждани**.

Храната за задържаните лица в ареста се доставя три пъти дневно от Затвор-София и отговаря на разпоредбите на чл. 84, ал. 2, т. 1 от ЗИНЗС, според които трябва да е прясна, достатъчна по химически и калориен състав съгласно таблици, утвърдени от министъра на правосъдието, съгласувано с министъра на здравеопазването и министъра на финансите. Задържаните лица могат, чрез администрацията на ареста, да закупуват за собствена сметка допълнително хранителни продукти и разрешени вещи за лично ползване.

От администрацията на ОСИН-София представиха копия от менютата през последните две седмици за периода от 15.07.2024 г. до 21.07.2024 г. и от 22.07.2024 г. до 28.07.2024 г. Посочената в тях храна в действителност е достатъчна по химически и калориен състав.

Спазват се строгите диети за настанените лица, които не следва да консумират определени хранителни продукти поради здравословни или религиозни съображения.

Задържаните граждани се хранят в помещенията, в които са настанени. Пригответената храна от кухнята на Затвор-София се доставя в обособена стая на приземния етаж, където се разпределя по съответните порции и се качва по горните етажи чрез специален асансьор.

Стаята, където се доставя храната за задържаните лица, е оборудвана с хладилници, мивка, котлон и с други кухненски уреди и прибори.

Помещението, в което се доставя храната за задържаните лица

Настанените в ареста лица може да си закупуват хранителни продукти, както и други предмети за битови нужди от намиращата се в обекта лавка.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ₄
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Лавката в ареста на бул. „Д-р Г. М. Димитров“, гр. София

Видно от предоставения ценоразпис, цените в лавката не са сериозно завишени и много от задържаните могат да си ги позволят.

Гражданите в ареста могат да получават разрешени хранителни продукти и други необходими за тях предмети, доставяни от техни близки при свиждане.

Проверката на проверяващия екип започна от покривното пространство, където има обособени места за каре. Там има няколко стационарни телефона, от които задържаните лица могат да провеждат телефонни разговори с близки и адвокати.

Настанените лица в ареста имат право на телефонни разговори за своя сметка във времето от 8:30 ч. до 18:00 ч. чрез горепосочените телефонни апарати, за които ОСИН-София има сключен договор, под охрана и контрол на служител от надзорно-охранителния състав.

Телефонните номера, с които лицата могат да провеждат телефонни разговори, се утвърждават от младши инструкторите по охрана и дежурните командири на отделение в ареста, след предварително от тях заявление.

На настанените в ареста, за които не остане време да проведат телефонните си разговори по време на престоя на открито, се осигурява възможност за провеждането им чрез телефонните апарати, монтирани на етажите в ареста във времеви интервал от 8:30 до 18:00 ч.

По изключение за задържаните под стража или лишените от свобода лица в ареста, които са по график през последния час на провеждането на престоя на открито или отсъствали от територията на ареста, поради участието си в съдебни заседания или действия по разследването, се осигурява възможност за провеждане на телефонен разговор чрез телефонните апарати, монтирани на етажите в ареста във времеви диапазон от 18:00 до 19:00 ч. след задължително съгласуване с дежурен главен надзирател.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ₅
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

При проверката в помещенията за каре проверяващият екип се срещна с настанени граждани от Република Турция. Същите не изразиха оплаквания от отношението на персонала към тях, както и от медицинското обслужване. Безплатната храна, която им се сервира, съобразно разпоредбите на ЗИНЗС е достатъчна за тях като количество и калории, но на някои от тях не им харесва поради различията в кухнята, с която са свикнали.

Чужденците **се оплакаха от масови ухапвания от дървеници по цялото тяло**. Когато показаха нараняванията си, беше видимо, че са минали през медицинския център и им е била оказана медицинска помощ (третиране с крем).

Едно от помещенията за каре

Лице с ухапвания от дървеници

При разговор с настанени български граждани в помещенията за каре един от тях изрази оплакване, че има здравословни проблеми, но не е прегледан от лекар. Същият беше незабавно информиран от служители на надзорно-охранителния състав за процедурата да бъде включен в списъка за медицинския център.

Помещенията за каре са разположени на последния етаж от сградата. Те са заобиколени от четири стени, а прекият им достъп до естествена светлина е осигурен от остъклен таван с матови, поликарбонатни панели. Таваните са изградени с метална платформа и има свободно място между тях и стените, което осигурява проветряне.

Всяко едно помещение за каре е под постоянно видеонаблюдение.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ₆
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Таван в едно от помещенията за каре

Всеки етаж, на който се намират стаите за настаняване на задържани лица, разполага с обща баня, в която задържаните се къпят по график, стая за отдых на служителите от надзорно-охранителния състав, помещения за складиране на вещи и стаи за свиждания.

В коридора на всеки етаж до вратата на всяко помещение за настаняване има хладилник, в който се съхраняват хранителни и лекарствени продукти на задържаните лица, които следва да бъдат държани на ниски температури. Допълнително до стените има окачени или поставени шкафчета, в които се държат лични вещи на настанените граждани като приспособления за бръснене и др.

Коридор на един от етажите за настаняване

Шкафче за съхраняване на лични вещи

При проверката в помещенията за настаняване проверяващият екип установи наличието на множество вредители като хлебарки и дървеници. Наличие на хлебарки имаше и в коридорите на етажите, в които са разположени помещенията за настаняване на задържани лица, както и в помещенията за отдых на служители от надзорно-охранителния състав. Поради

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ₇
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

тези причини институцията на омбудсмана отправя препоръка до министъра на правосъдието да бъдат предприети спешни мерки за преодоляване на сериозния проблем с наличието на хлебарки и дървеници в ареста.

Много от задържаните лица имаха ухапвания от дървеници както по крайниците, така и по други части на тялото.

В килия № 20 на петия етаж имаше стари дюшеци, които бяха пълни с дървеници. Настанените лица споделиха, че от два дни си чистят помещението, в което са настанени, и очакват да им бъдат донесени нови дюшеци.

Популация от дървеници в стар дюшек

В килия № 2 от петия етаж бяха настанени двама чужди граждани, единият от които гражданин на Република Молдова. Същите споделиха, че отношението от страна на служителите към тях е добро, доволни са и от безплатната храна, която им се сервира, но се оплакаха от наличието на хлебарки и дървеници, както и от обстоятелството, че не са им събирали спалното бельо за пране от дълго време.

Всяка стая за настаняване на задържани лица е оборудвана с по две двуетажни легла, масичка със столчета и оградена с параван тоалетна с мивка. Пред прозорците има поставени решетки, достъпът до естествена светлина е слаб, а през топлите месеци температурите в килиите са високи и е задушно. По време на проверката много от настанените лица се бяха съблекли по бельо, за да издържат на горещото време. Стаите за настаняване нямат действаща вентилационна система за проветряне. Прозорците в тях могат да се отворят, но това само може да създаде условия за навлизането на допълнително топъл въздух.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ₈
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Проверяващият екип констатира, че **в много от местата за настаняване, по первазите откъм прозорците, са оставени много хранителни остатъци (предимно хляб).** Това на свой ред привлича хлебарки, поради което се налага **редовно почистване на хранителни остатъци.** Освен това екипът на омбудсмана беше информиран, че има случаи, в които задържани лица не пазят имуществото в спалните помещения и редовно нанасят щети по него.

Предвид горното, институцията на омбудсмана отправя препоръка до началника на ОСИН-София да се следи за стриктното спазване на разпоредбите от чл. 284 от Правилника за прилагането на ЗИНЗС.

Стая за настаняване

Оградена тоалетна в стая за настаняване

Тоалетна в стая за настаняване

Хранителни остатъци по первазите

Някои от кухненските уреди са стари и е необходимо да бъдат подменени. **С оглед на това институцията на омбудсмана отправя препоръка до главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) да се**

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ₉
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

извърши проверка на електрическите кухненски уреди в ареста на бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42 във връзка с техническата им изправност.

Стая за отдих на служители от надзорно-охранителния състав

Общите бани на етажите, в които се къпят настанените в ареста лица, имат нужда от основен ремонт. В хода на проверката екипът на омбудсмана констатира наличието на влага и мухъл по стените, също така и необходимост от смяна на поставените плочки.

Предвид горното, институцията на омбудсмана отправя препоръка до главния директор на ГДИН да бъдат извършени ремонтни дейности в общите бани на обекта.

Една от общите бани на ареста

Екипът на омбудсмана се срещна с единствения задържан непълнолетен, който беше в ареста по време на проверката. Същият е на седемнадесет години, гражданин на Сирия и говореше малко български език. Той обясни, че не е много доволен от храната, която му се сервира, и се оплака от наличието на вредители в помещението, в което е настанен. Сподели, че има свой приятел и съгражданин, който е настанен в килия на по-горните етажи, и желае да бъде настанен при него.

Екипът му обясни, че след като е непълнолетен, не може да бъде настанен на едно място с пълнолетните задържани.

В килия № 16, на третия етаж, бяха настанени две жени – български гражданки. Към момента на извършване на проверката едната от тях е била настанена в болницата към Затвор-София поради необходимост да бъде оперирана. Другата настанена гражданка (К. Г. Т.) сподели, че страда от много заболявания, сред които и паркинсон, „но в медицинския център на ареста, в болницата на Затвор-София и в МВР болницата не я подлагат на необходимите лечения“. В отговор на въпрос от екипа дали има съответните медицински документи, които да удостоверяват, че страда от твърдените от нея заболявания, тя отговори с „да“. При посещението в медицинския център на ареста и след среща с неговия директор екипът установи, че задържаната не разполага и не е представяла необходимите медицински документи. Същата е била подлагана на изследвания и няколко пъти са викани екипи на спешна помощ поради нейни оплаквания. Към момента на проверката медицински специалисти не са констатирали, че задържаната страда от твърдените от нея заболявания.

Екипът на омбудсмана провери и осма килия на третия етаж, в която бяха настанени четири жени – чужди гражданки. Две от тях бяха руски говорещи, а останалите две бяха гражданки на Федерална република Нигерия и на Република Кот д'Ивоар. Същите се оплакаха, че казанчето в тоалетната не работи, което беше веднага проверено и потвърдено от служител на надзорно-охранителния състав. Случаят беше съобщен на ръководството на ОСИН-София, което веднага пое ангажимент за разрешаването на този проблем.

Задържаните чужди гражданки споделиха още, че не им се предоставят необходими тоалетни принадлежности като сапун. **С оглед на това институцията на омбудсмана препоръчва да се осигуряват необходимите хигиенни материали на всички задържани лица.**

Всяко помещение за свиждане е оборудвано с работещи телефонни апарати, столове и с работещ климатик, който да поддържа хладна температура през горещите месеци.

Помещения за свиждания в ареста на бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42

2. Администрация и човешки ресурси

ОСИН-София е най-голямата областна служба на територията на Република България. Сектор „Арести“ към нея ръководи и обслужва ареста в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42.

Длъжностното щатно разписание в обекта е от 177 лица, от които младши инструктори по охраната – 3, командир на отделение – 10 (1 вакантна), надзиратели – 164 (8 вакантни). Служителите от надзорно-охранителния състав на ареста изпълняват служебните си задължения на осем- или дванадесетчасови дежурства, по график за денонощния наряд на сектор „Арести“ при ОСИН-София, за поддържането на 24-часова охрана.

През периода от 1.01.2023 г. до 31.12.2023 г. са освободени 21 служители, а назначените са 15. Двама служители са преназначени от други структури и един служител ДГН – възстановен от съда.

От ръководството на ОСИН-София споделиха, че броят служители от надзорно-охранителния състав в ареста, утвърден в длъжностното щатно разписание, не е достатъчен и е необходимо да бъде увеличен.

Също така от ръководството споделиха, че техническата поддръжка на ареста е изключително затруднена, тъй като не е предвидена такава щатна длъжност. За поправки и ремонти в обекта се ангажират работещи лишени от свобода на лек режим, настанени в ЗООТ „Казичене“ към Затвор-София, но те невинаги разполагат с необходимите професионални умения и квалификации.

Предвид горното институцията на омбудсмана отправя препоръка до главния директор на ГДИН да се преразгледа утвърденото длъжностно щатно разписание за ареста в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42, като бъде включена в него длъжност „отговорник техническа поддръжка“ на обекта, както и да бъде увеличена щатната бройка служители от надзорно-охранителния състав.

II. Арест в гр. София, ул. „М-р Г. Векилски“ № 2

1. Капацитет и материално-битови условия

Екипът на омбудсмана извърши проверка в ареста на 23.07.2024 г. Той беше посрещнат от главния надзирател, който отговаря за обекта.

Арестът е разположен на три етажа, като на първия са разположени администрацията, стая за свиждания и медицински кабинет, а на втория и третия етаж са разположени общо 28 килии и 2 броя медицински изолатори.

Общият капацитет на местата за настаняване на база 4 кв. м е за **75 души**. Към момента на извършване на проверката бяха настанени 63 души, от които **двама непълнолетни и една жена**.

Според представена справка от администрацията през 2023 г. в ареста са били настанени общо 593 лица, а от началото на 2024 г. до 23.07.2024 г., са били настанени 263 лица.

Помещенията за настаняване имат слаб достъп до естествена дневна светлина, както и вентилация за проветряване.

Всяка килия разполага със собствен санитарен възел, течаща вода, чугунено клекало и мивка. В помещението, където беше настанена жената, имаше поставена тоалетна чиния.

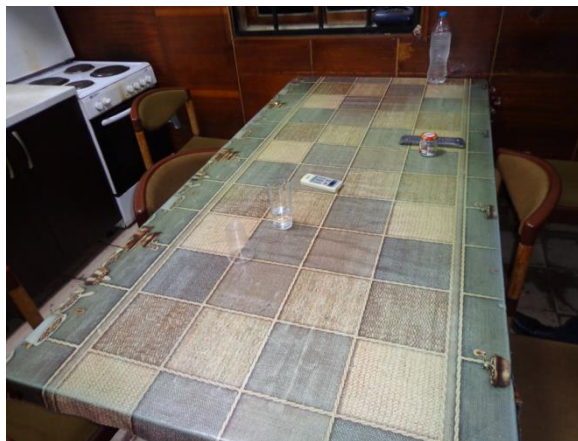
Двата етажа, в които се намират помещенията за настаняване, разполагат с общ санитарен възел с баня.

Във вътрешния двор са обособени три места за престой на открито с достъп до естествена светлина и проветрение.

Настанените в обекта лица могат да си закупуват хранителни продукти и други необходими за тях вещи по заявка чрез надзирателите от лавката, находяща се в ареста на бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42.

Храната за задържаните лица в ареста се доставя три пъти дневно от Затвор-София и отговаря на разпоредбите на чл. 84, ал. 2, т. 1 от ЗИНЗС, според които трябва да е прясна, достатъчна по химически и калориен състав, съгласно таблици, утвърдени от министъра на правосъдието, съгласувано с министъра на здравеопазването и министъра на финансите. Задържаните лица могат, чрез администрацията на ареста, да закупуват за собствена сметка допълнително хранителни продукти и разрешени вещи за лично ползване.

Към момента на извършваната проверка в ареста не беше установено наличието на дървеници, но от администрацията заявиха, че има наличие на хлебарки.

Стая за отдих на персонала

Санитарен възел само за служители

Коридор на втория етаж

Коридор на третия етаж

В коридора на всеки етаж, до вратата на всяко помещение за настаняване, има хладилник, в който се съхраняват хранителни и лекарствени продукти на задържаните лица, които следва да бъдат държани на ниски температури.

Допълнително до стените има окачени шкафчета, в които настанените да си държат личните вещи.

Задържаните лица могат да водят телефонни разговори съобразно утвърден график от поставените телефонни апарати в коридорите на ареста и в помещенията за престой на открито.

В хода на проведените разговори насаме (интервюта) настанените лица – български граждани, не изразиха оплаквания от отношението на надзорно-охранителния състав към тях, нито от качеството и количеството на предлаганата храна.

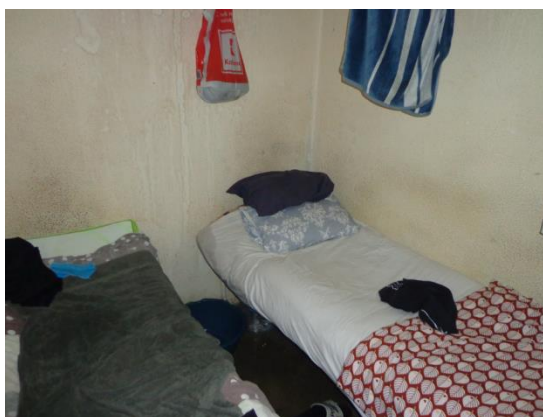
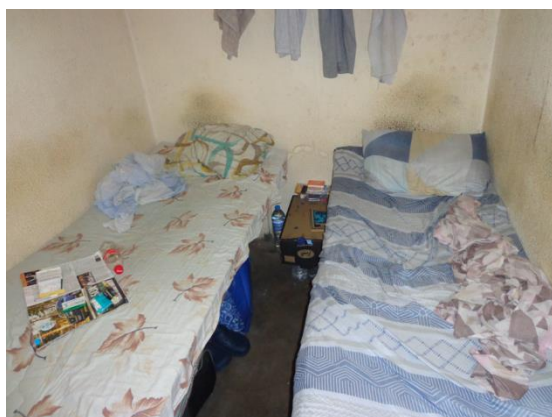
Проверяващият екип се среща и с настанени чужди граждани от Албания, Молдова, Сирия и Турция, които бяха в едно помещение. Същите се оплакаха, че от

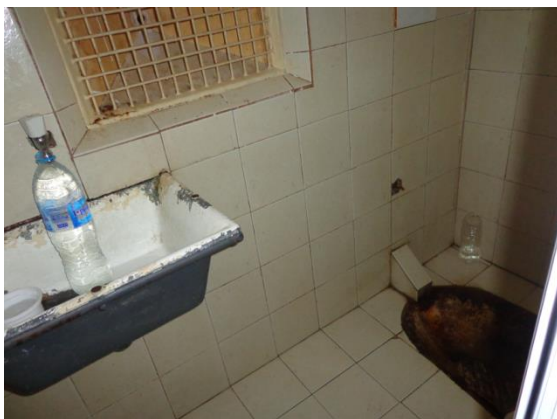
персонала не им оказват съдействие при техни молби. Основна причина за това е езиковата бариера, поради която чужденци и служители от надзорно-охранителния състав не могат да се разберат.

Въз основа на предишни проверки екипите на омбудсмана редовно констатира, че горепосоченият проблем е налице и в други места за задържане като арестите към ОСИН-Варна, ОСИН-Хасково и други.

Предвид горното институцията на омбудсмана отправя препоръка до министъра на правосъдието да бъдат закупени и разпределени сред местата за задържане и лишаване от свобода устройства за незабавни преводи, тип васко транслейтър (Vasco Translator), с цел улесняване на комуникацията между чужди граждани и длъжностни лица.

Спални помещения за настаняване

Санитарен възел в помещение за настаняване Санитарният възел в помещението, където беше настанена жена

По време на проверката проверяващият екип констатира, че много от помещенията за настаняване в ареста са засегнати от постоянен теч от килиите, разположени на последния етаж на сградата, над тези, в които се помещава арестът.

На последния етаж се намират помещения за настаняване на лишени от свобода в първа затворническа група на Затвор-София.

Главният надзирател сподели и представи писма с изходящи номера от 6.11.2023г. и от 11.04.2024 г. на началника на ОСИН-София до началника на Затвор-София „с молба за спешно съдействие за отстраняване на възникналото системно наводняване в дългосрочен план“.

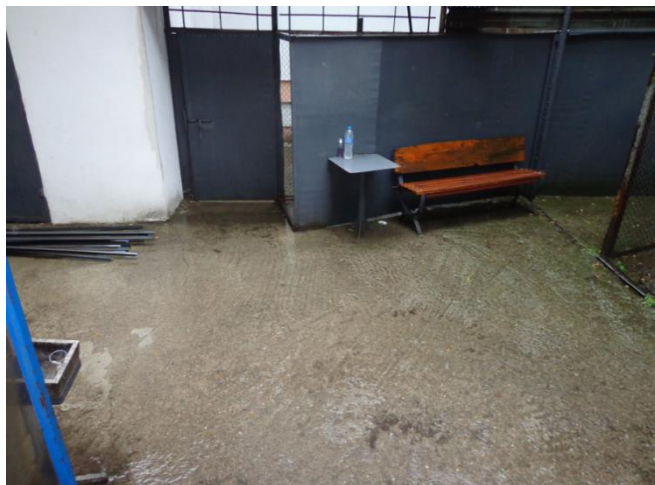
Според съдържанието на горепосочените писма в арестните помещения на втория етаж на ареста към ОСИН-София, находящ се в гр. София, ул. „Майор Векилски“ № 2, е протекъл таванът поради системните течове от помещенията на първа група в Затвор-София.

Екипът на омбудсмана констатира наличието на големи щети, предизвикани от непрекъснатите течове.

Помещения в ареста, засегнати от постоянни течове от етажа на първа затворническа група на Затвор-София

С оглед на гореизложеното институцията на омбудсмана отправя препоръка до главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да бъдат предприети спешни действия за решаване на проблема с постоянния теч и за извършване на ремонтни дейности в засегнатите помещения за настаняване.

Места за престой на открито

2. Администрация и човешки ресурси

Според представена справка от ОСИН-София в ареста, находящ се в гр. София, ул. „Майор Векилски“ № 2, са предвидени следните щатни бройки:

Младши инструктор по охрана – 2 щатни бройки;

Командир на отделение – 6 щатни бройки;

Надзиратели – 84 щатни бройки, от които 5 към момента на проверката са вакантни.

Всяко дежурство на длъжностните лица от надзорно-охранителния състав се ръководи и контролира от дежурен главен надзирател.

Служителите от надзорно-охранителния състав на ареста изпълняват служебните си задължения на осем- или дванадесетчасови дежурства, по график за денонощния наряд на сектор „Арести“ при ОСИН-София, за поддържането на 24-часова охрана.

Пет от служителите на надзорно-охранителния състав в обекта са жени. Към момента на извършваната проверка същите отсъстваха поради ползването на отпуск или болничен.

Според администрацията на ареста броят на предвидените служители за надзорно-охранителния състав в утвърденото щатно разписание не е достатъчен и е необходимо да бъде увеличен.

Предвид горното, институцията на омбудсмана отправя препоръка до главния директор на ГДИН да се преразгледа утвърденото длъжностно щатно разписание за ареста в гр. София, ул. „Майор Векилски“ № 2 за увеличаване на броя длъжности за служители от надзорно-охранителния състав.

III. Медицинско обслужване в арестите

Медицинското обслужване на задържаните в арестите на бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42 и ул. „М-р Г. Векилски“ № 2 се осъществява от 3-ма лекари, в това число началник на Медицинския център, 1 лекар по дентална медицина и 2 медицински сестри. Единият от лекарите от състава на МЦ работи постоянно в ареста на „М-р Г. Векилски“ № 2, където осигурява и организира медицинското обслужване на задържаните лица.

1. В ареста на „Д-р Г. М. Димитров“ № 42 задържаните лица се обслужват в работното време на МЦ: 8 – 16:30 ч., по график, по етажи, като спешните и неотложните случаи се приемат по всяко време. При прегледите винаги присъстват служители от надзорно-охранителния състав.

По време на проверката в кабинета бяха прегледани последователно трима задържани, единият от които със сърдечни оплаквания, на когото беше направена кардиограма. Въпреки липсата на изменения в ЕКГ беше планирано извеждането му за преглед от специалист в МИ на МВР.

Медицинските оплакванията на задържани, съобщени на екипа при обхода на помещенията, бяха обсъдени с началника на МЦ, като не са констатирани пропуски в медицинското им обслужване.

В извънработно време при спешни случаи медицинското обслужване се осигурява чрез тел. 112, като екипите за спешна помощ се отзовават своевременно и няма случаи на отказ за посещение. Има един смъртен случай на задържан – през 2023 г., който е получил сърдечен инфаркт в почивен ден (неделя).

Списък на задържаните се подава ежемесечно от счетоводството към НАП за здравно осигуряване.

Обвиняемите и подсъдимите се настаняват или изпращат в лечебни заведения извън ареста в съответствие с изискванията на чл. 250 от ЗИНЗС. Приоритетно специализирана и при необходимост болнична медицинска помощ се осъществява в структурите на МИ на МВР, но и в други лечебни заведения, например хирургични случаи – в УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“ ЕАД. Началникът на МЦ, съгласувано със СЗОК, има възможност да издава направления по НЗОК (без да е личен лекар на задържаните), но не и рецепти за лекарствени продукти, реимбурсирани от НЗОК.

Арестът се посещава от психиатър, който регистрира прегледите в отделна амбулаторна книга, като по преценка предписва лекарствени продукти. Осигурена е и възможност за консултация със специалисти – невролог и кожни и венерически болести.

Има спешен шкаф, зареден с лекарства и консумативи, в срок на годност, както и лекарствени продукти, осигурявани по списък от ГДИН, които се получават по дози и срещу подпис.

Шкаф за лекарства и медицинско оборудване

Задължителната медицинска документация беше предоставена и проверена, като е констатирано, че е пълна и се води редовно.

При проверката на Регистъра на травматичните увреждания на лишените от свобода и задържаните под стража е констатирано, че през 2023 г. има вписани 149 случая, а през 2024 г. – 25 случая на травматични увреждания, сред които няма такива, причинени от надзорно-охранителния състав на ареста. Води се и Регистър с данни за зависими или склонни към суицидни прояви задържани лица, който също беше проверен, както и Регистър за специфични заболявания, воден по заболявания. Не се съобщава за задържани, нуждаещи се от освидетелстване от ТЕЛК или с определен от ТЕЛК процент трайно намалена работоспособност.

Осигурено е диетично хранене при наличие на медицински показания съгласно утвърдените диети.

Зъболекарски кабинет

Зъболекарският кабинет е оборудван с необходимите лекарства и консумативи. Денталната помощ на нуждаещите се лица се оказва в работното време на лекаря по дентална медицина.

2. Медицинското обслужване в ареста на „М-р Г. Векилски“ № 2 се извършва от един лекар

Има спешен шкаф с лекарствени продукти и консумативи, които са в срок на годност, както и лекарствени продукти от ГДИН, апаратура и инструментариум.

Шкаф за лекарства и мед. апарати

Медицинското обслужване по график, по спешност, както и извеждането във външни лечебни заведения се извършва по ред и начин, идентични с тези в МЦ на „Д-р Г. М. Димитров“ № 42. При необходимост от консултации със специалисти по реда на НРД медицинските направления се издават от началника на МЦ.

Задължителната медицинска документация е пълна и се води стриктно, като е аналогична на тази в ареста на „Д-р Г. М. Димитров“ № 42. Арестът на „М-р Г. Векилски“ № 2 се посещава и от същия психиатър, който регистрира прегледите в амбулаторна книга.

Беше извършена проверка на регистрите на травматичните увреждания на лишените от свобода и задържаните под стража лица, като регистрираните в тях травматични увреждания са получени извън ареста, в това число при задържането от органите на полицията.

Денталното обслужване се извършва след молби на задържаните до началника на ареста, като прегледите се регистрират в дневник.

Осигурено е диетично хранене при наличие на медицински показания съгласно утвърдените диети.

Институцията на омбудсмана констатира, че медицинското обслужване в двата ареста и достъпът до медицинска помощ са на добро ниво, като единствено е установена необходимостта да се обсъдят възможностите за подобряване на своевременността на достъпа на задържаните лица до лекарствени продукти извън списъка на ГДИН, заплащани напълно или частично от НЗОК, а също до предписвани на специални рецептурни бланки, както и за своевременно подаване на данните за здравно осигуряване на задържаните лица към НАП.

42 IV. Внезапна проверка в арест в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ №

По повод на постъпила писмена жалба № 4739/2024 г. екип на институцията на омбудсмана извърши **внезапна проверка** в ареста на областна служба „Изпълнение на наказанията“ - София, находяща се в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42.

В жалбата се твърди, че в обекта е настанена Д. И., която по време на престоя си „е претърпяла сериозни ухапвания от дървеници по цялото тяло“. Вследствие на алергична реакция едната ѝ ръка се подула и изпитвала парене. Д. И. се опитала да се свърже със спешна помощ по телефон 112, но оттам отказали да изпратят екип. По-късно с тях се свързал неин приятел, но и на него му отказали предвид мястото, в което е настанена. Можели да изпратят екип само когато получат обаждане от служител на ареста.

Същия ден, в който е постъпила жалбата (1.07.2024 г.), екип на омбудсмана в състав от трима експерти посети ареста в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42, където беше посрещнат от началника на областна служба „Изпълнение на наказанията“ - София (ОСИН-София), заместник-началника на ОСИН-София и директора на медицинския център към ОСИН-София. Същите информираха служителите на омбудсмана, че г-жа И., която изтърпява наказание „лишаване от свобода“ в Затвор-Сливен, е временно настанена в ареста във връзка с призоваването ѝ като страна по разглеждането на административно дело в Административен съд – София-град. Г-жа И. е била конвоирана до територията на обекта на 28.06.2024 г. (петък), на 1.07.2024 г. е била конвоирана до съда за насроченото съдебно заседание и на 2.07.2024 г. по график се очакваше да бъде върната в Затвор-Сливен.

Ръководството на ОСИН-София потвърди, че изложените в жалбата твърдения са истина. В периода на настаняването ѝ в ареста лишената от свобода е получила ухапвания от дървеници по ръката, но ѝ е била оказана помощ от работещия на място медицински персонал, изразяваща се в почистване на ухапаните места с ментолов спирт, последвано от третиране с мехлем, и предоставяне на противоалергично лекарствено средство (алергозан) под формата на таблетки.

Видно от представената амбулаторна книга за регистриране на амбулаторните прегледи на задържаните лица, се установи, че на г-жа И. ѝ е извършен медицински преглед на 1.07.2024 г., в хода на който медицинското лице е констатирало, че тя има алергичен обрив от ухапване от инсекти по дясна ръка, гърба и други части на тялото.

Екипът посети килия № 11 на ет. 3, в която беше настанена гражданката в периода от 28.06. – 2.07.2024 г.

Помещението беше обзаведено с две двуетажни легла, масичка, столчета и със санитарен възел, ограден със стени с тоалетна чиния и мивка в него. Към момента на проверката Д. И. не беше в килията си, а на каре. Екипът завари другата настанена в помещението жена, която потвърди наличието на дървеници и други вредители в обекта, но самата тя нямаше оплаквания от ухапвания.

Проверяващият екип констатира, че стаята за настаняване има нужда от освежителен ремонт по отношение на стените и тавана. Установи се наличието на вредители, както и на мъртви хлебарки по леглото, което беше под това, на което спеше г-жа И.

Таванът над леглото на г-жа И.

Леглото, на което спеше г-жа И.

След като извърши оглед на килията, екипът на омбудсмана се качи на последния етаж, за да се срещне с г-жа И. Същата имаше видими следи от много ухапвания от дървеници по дясната ръка, както и по други части на тялото в областта на плещите, над гърдите, коремната област, по краката и пр.

Ръката ѝ беше видимо зачервена и подута.

Ръката с видими ухапвания от дървеници

Други следи от ухапвания на дървеници

Освен ухапванията по ръката на гражданката има и голямо зачервяване.

От ръководството на ОСИН-София заявиха, че редовно се извършват процедури по дезинфекция, дезинсекция и дератизация (ДДД) съобразно утвърден график. При необходимост се пръска срещу вредители и в извънредни случаи. В обекта има обучени служители, оборудвани с необходимата екипировка и препарати за извършване на ДДД.

След всяко извършено пръскане против вредители в обекта се съставя протокол за ДДД обработка, който съдържа следната информация:

- а) данни за извършителя на ДДД обработката;
- б) данни за заявителя на извършената ДДД обработка;

- в) данни за обекта, в който е извършена ДДД обработката, където е включена и общата площ в кв. м, в която се е пръскало срещу вредители;
 - г) вид на вредителите, срещу които е извършена обработката;
 - д) подробно описание на обработените помещения;
 - е) вид на обработката (механична, физична, биологична, химична с биоцидни препарати);
 - ж) вид на обработените площи/помещения/повърхности;
 - з) наименование и брой на използваните нехимични средства;
 - и) търговско наименование на биоцида, неговото време на въздействие и пр.
- Протоколът се подписва от лицето, което го е изготвило, от извършилия обработката и от заявителя на обработката.

Според предоставени от ръководството данни в мястото, където беше настанена гражданката, за последен път е било извършено ДДД на 14.06.2024 г.

В отговор на въпрос от проверяващия екип защо не е бил повикан екип на спешна медицинска помощ за г-жа И., директорът на медицинския център отговори, че това се извършва само при наличието на спешни случаи. Независимо дали е на работа, или не при възникване на специален случай той бива информиран и дава указания. Според него лишената от свобода не е била в състояние, за което е било необходимо повикването на спешна помощ.

В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНИТЕ ПРОВЕРКИ ИНСТИТУЦИЯТА НА ОМБУДСМАНА ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ:

I. До министъра на правосъдието:

1. Да бъдат предприети поетапни действия всички арести по ЗИНЗС в Република България, които се помещават в части от сгради, собственост на други национални органи и не отговарят на съвременните международни стандарти, да бъдат преместени в нови обекти, които да бъдат собственост на Министерството на правосъдието и да спазват съответните международни и национални изисквания;
2. Да бъдат предприети спешни мерки за преодоляване на сериозния проблем с наличието на хлебарки и дървеници в ареста, находящ се в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42;
3. Да бъдат закупени и разпределени сред местата за задържане и лишаване от свобода устройства за незабавни преводи, тип васко транслейтър (Vasco Translator), с цел улесняване на комуникацията между чужди граждани и длъжностни лица.

II. До главния директор на ГДИН:

1. Да се извърши проверка на електрическите кухненски уреди в ареста, находящ се в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42, във връзка с техническата им изправност;

2. Да бъдат извършени ремонтни дейности в общите бани в ареста, находящ се в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42;

3. Да се преразгледа утвърденото длъжностно щатно разписание за ареста в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42, да бъде включена в него длъжност за отговорник по технически поддръжки на обекта, както и за увеличаване на броя длъжности за служители от надзорно-охранителния състав;

4. Да бъдат предприети спешни действия за решаване на проблема с постоянния теч и за извършване на ремонтни дейности в засегнатите помещения за настаняване в ареста, находящ се в гр. София, ул. „Майор Векилски“ № 2;

5. Да се преразгледа утвърденото длъжностно щатно разписание за ареста в гр. София, ул. „Майор Векилски“ № 2 за увеличаване на броя длъжности за служители от надзорно-охранителния състав.

III. До началника на ОСИН-София:

Да се следи за стриктното спазване на разпоредбите от чл. 284 от Правилника за прилагането на ЗИНЗС в ареста, находящ се в гр. София, бул. „Д-р Г. М. Димитров“ № 42.